

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

ליום כיפור

תורת

לא היו ימים טובים כיו"כ:

כתוב במשנה מסכת תענית פרק ד משנה ח: תנן במשנה אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו: **ומבואר במסכת תענית דף ל ע"ב וכן במסכת בבא בתרא דף קכא ע"א** אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. בשלמא יום הכפורים משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות. **ובדף לא ע"א** בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים תנא מי שאין לו אשה נפנה לשם מיוחסות שבהן היו אומרות בחור וכו': תנו רבנן יפיות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם ליופי שאין האשה אלא ליופי מיוחסות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם למשפחה לפי שאין האשה אלא לבנים מכוערות שבהם מה היו אומרות קחו מקחכם לשום שמים ובלבד שתעטרונן בזהובים אמר עולא ביראה אמר רבי אלעזר עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד ואחד מראה באצבעו שנאמר ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו:

חשבון שנתנו הלוחות ביו"כ:

וכתב בבית הבחירה למאירי מסכת תענית דף לא ע"א המשנה התשיעית לא היו ימים טובים וכו' כוונת המשנה לבאר שאין להתיאש לרוב הצרות אבל כל אשר יענו אותנו כן נרבה בהיות י"י אתנו בלכתנו בדרכיו ואמר שהיו נוהגים לשמוח שמחה יתירה יתר מכל שאר הימים טובים באלו שני הימים והם ט"ו באב ויום הכפורים, ופי' הטעם בגמ' ביום הכפורים מפני שהוא יום מחילה וסליחה ויום שנתנו בו לוחות אחרונות שהוא ב"ז בתמוז שכלו בו מ' ראשונים ירד ושבר את הלוחות ובי"ח בו טחן את העגל ובי"ט עלה ונשתהא פ' יום מ' לתפלה ומ' ללוחות אחרונות חשוב י"ב של תמוז שהרי נתעבר ול' מאב וכ"ט של אלול וט' של תשרי הרי שכלו פ' בסוף ט' של תשרי ומחרתו ירד ונתן את הלוחות:

ההבדל בין שמחת בית השואבה ליו"כ:

ומקשה בחידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף קכא. לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכפורים. ויש שואלים והלא מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו (סוכה נ"א א')? ולא קושיא היא דשמחה דהתם בבית המקדש בלחוד בגדולי ישראל וגדולי כהונה ולויה בלבד, והיינו דפירש ואמר שבהן בנות ישראל וכו'.
שאלות:

א { והנה יש לשאול מדוע נחשב יו"ט בגלל הסיבות שאומרת הגמרא שהוא יום מחילת עוונות ונתנת הלוחות?
ב { ועוד יש לשאול כיצד נאמר שגם ביו"כ היו יוצאות בנות ירושלים והיו אומרים לבחורים לבחור בהן ביום הגדול הזה, ואף כיצד מצאו את הזמן לזה מאחר ויש חמש תפילות המקיפות את כל היום?

ג { עוד יש לשאול הרי כידוע שביום הכיפורים מברכים בשם ומלכות מלך מוחל וסולח, **כמבואר בסדר רב עמרם גאון תפילת ערבית של ליל יום הכיפורים ד"ה וסדר התפלות בא"י** מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, מלך על כל הארץ מקדש ישראל ויום הכפורים. ויש לשאול כיצד אפשר לברך על מחילת עונותינו בשם ומלכות וכי בטוח שימחול, וא"כ הרי אם לא ימחול הוי ברכה לבטלה?
מעלת יו"כ שהוא יום נשואין של עם ישראל עם התורה:

ובכדי ליישב כל השאלות הנ"ל העולה מדברי המפרשים כי שני המעלות של יו"כ יום מחילת העוונות ויום קבלת הלוחות שניהם דבר אחד והא בהא תליא, והיינו שביום זה זכו עם ישראל לקבל שנית את התורה לאחר חטא העגל ועי"ז נתבשרו שוב שהש"ת מקדש את ביתו שהיא התורה עם עם ישראל, וממילא הופך יום זה ליום נישואין של עם ישראל, וממילא כל חתן ביום חופתו נמחלים לו כל עוונותיו כמבואר במדרש, וז"ל **המדרש שמואל (בובר) פרשה יז ד"ה [א]** בן שנה שאול במלכו ושתי שנים מלך על ישראל (שמואל א' י"ג א'), רבי זעירא [הוון] בעין ממנייא יתיה, ולא [בעי] קבלי עלוי, כיון דשמע הדא מתניתא חכם וחתן ונשיא הגדולה מכפרת, קבל עליו, חכם מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (ויקרא י"ט ל"ה), וכתוב בתריה וכי יגור אתך גר (שם ויקרא י"ט ל"ג), מה גר נמחל לו על כל עונותיו, אף זה [חכם שנתמנה] נמחל לו על כל עונותיו, חתן וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת (בראשית כ"ח ט'), וכי מחלת הוא שמה, והלא בשמת היה שמה, אלא מלמד שמחלה לו על כל עונותיו, נשיא, בן שנה שאול במלכו, וכי בן שנה היה שאול כשמלך, אלא מלמד שמחלו לו על כל עונותיו, (נשיא ומלך) ונעשה כתינוק בן שנה שלא טעם טעם חטא עכ"ל. והובא ברש"י **בראשית פרק לו פסוק ג בשמת בת ישמעאל ולהלן קורא לה (כח ט) מחלת.**

יום מחילה שהגדולה מהשי"ת:

וטעם הדבר שמוחלין לו כל עוונותיו כיון שכתוב בדברי הימים א **פרק כט (יא) לך יקנך הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל בשמים ובאֶרֶץ לך יקנך הממלכה והמתנשא לכל לראש:** (יב) והעֶשֶׂר והַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבְיָדְךָ כֹּחַ

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

וגבורה ויגידך לגדל ולתזק לכל: (יג) ועתה אלהינו מודים אנחנו לך ומהללים לך תפארתך: ודרשו חז"ל במסכת בבא בתרא דף צא: והמתנשא לכל לראש אמר רב חנן בר רבא אמר רב, אפ"ל ריש גרגותא משמיא מוקמי ליה. ופירש הרשב"ם בבא בתרא דף צא: וז"ל ריש גרגותא, שר הממונה על הבורות מי ידלה ממנו היום להשקות שדותיו ומי למחר ושררה קטנה היא ומדכתיב לך ה' הממלכה והמתנשא יליף לה כלומר על ידך המתנשא לכל דבר אפ"ל לגרגותא לראש הוא על פיך. וכן כתב בספר אבודרהם ברכת הראייה, השבת וההודאה ד"ה הרואה אשתו, ואמרינן בפ' הרואה המתנשא לכל לראש (דה"א כט, יא) א"ר חייא בר אבא אפילו ריש גרגותא מן שמיא מנו ליה. פ"ל לראש למנות כל ראש. ופירוש ריש גרגותא בור שממנו משקין השדות ור"ל אפילו הממונה על אותו בור לומר זה ישקה ממנו תחלה שהיא שררה מועטת מן שמים מנוהו.

הראת לדעת שכל עליה לגדולה ולו הקטנה ביותר היא מאיתו יתברך להטיב עימו ואין ספק שהוא ראוי לכך אחרת לא היה השי"ת מטיב עימו להגיע לזה. ובזה יובן היטב כי ביוה"כ אשר עם ישראל זכו לקבלת הלוחות השניות ונשאו שוב את התורה והוא יום חתונתם ויום שמחת ליבם הפך יום זה ליום מחילת עוונות לדורות לכלל ישראל, והוא הטעם שיצאו בנות ירושלים לחפש את השידוך ביום קדוש זה לרמז על יום הנישואין של כלל ישראל, ולכן מובן היטב כיצד תיקנו חז"ל ברכה בשם ומלכות מלך מוחל וסולח כיון שבודאי ימחל לנו ביום זה מאחר ועולים לגדולה ומתחתנים עם התורה.

וכרמז נוסף נרמז בזה כי כל בני ישראל בכל מצב ראויים ליום הגדול הזה, ונרמז דבר זה במה שבנות ישראל היפות והעשירות והעניות והמיוחסות והמכוערות כולן אומרות שיש סיבה לקחת אותן ולהינשא איתם, היינו לרמז שבכל מצב שנמצא עם ישראל לכל אחד יש לו את המעלות אשר בהן משלים את הכלל ועי"ז זכאין למחילת העוונות. ולכן בעיו"כ אנו נוהגים לומר כל נדרי ומתירין בזה את העבריינים להתפלל כי אפילו רקנים שבך מלאים מצוות כרימון. אמנם כל דבר זה תלוי בכל אדם כיצד מנצל את יוה"כ לעליה רוחנית נוספת יותר ממה שהיה בשנה שעברה אחרת אינו יום נשואין של עכשיו אלא זכר לעבר, אבל כאשר כל אדם מנצל את היום הגדול הזה לעליה נוספת יותר משנה שעברה הרי זה מעין נשואין מחדש ועי"ז הוא יום סליחה כחתן.

ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא:

יש להקשות על דברי הגמרא הנ"ל שלא היו ימים טובים כיום הכיפורים שבו ניתנה התורה לוחות שניים ונמחלים העוונות, לכאורה הרי לוחות ראשונות ניתנו ביום חג השבועות ואדרכא לכאורה מעלתן גדולה שלולי שחטאו והיו נשארות הלוחות הראשונות תורה לא היית משתכחת מישראל ומדוע על חג השבועות לא נאמר בו כי הוא מיוחס יותר משאר יו"ט? והנראה שההבדל הגדול שיש בין לוחות ראשונות ללוחות שניות, שלוחות ראשונות ניתנו בלי חטא והיו בני ראויים לקבלת התורה, ומזה אין ראייה שיהיו זכאים לתורה גם אם נכשלו בחטא ח"ו, אולם לוחות השניות החידוש בהן שאפילו שבנ"י חטאו עדיין ישראל הם כי בנים אתם להשי"ת והוא חידוש גדול ושמחה גדולה שיש את התשובה ושייך לתקן את המעוות, ולכן נאמר בו שני סיבות שניתנו הלוחות ויום מחילה היינו הא בהא תליה שמוכיח על מעלתן וחביבתן לפני הקב"ה ולכן הוא יו"ט גדול מאוד. ויה"ר שנזכר לנצל את ההזדמנות הזאת לתקן כל מעשינו ויקובלו ברחמים וברצון תפילתנו ונכתב ונחתם לחיים טובים ולשלום אכ"ר.

החותם בברכת שבת שלום וגמר חתימה טובה
מרדכי מלכא